

Avoimen datan hyödyntäminen kokeilukiihdyttämössä ja kokeiluissa

Datan avaamisen perusteet 12.3.2024

Saska Lohi
Kaupunkiympäristön toimiala

Helsinki

Lyhyt esitys siitä mitä

- Kokeilukiihdyttämö tarkoittaa
- Miksi avoin data on yleensä hyvä juttu kokeiluissa
- Case-esittelyt

Kokeilukiihdyttämö 1/2

- Kanslian vetämä palvelu jo vuodesta 2019
- Vuosittain ollut 1-2 kokeilukampanjaa, joissa on jonkinlainen aiheeteema. Ensimmäisessä oli esimerkiksi tekoäly, sillä erilaiset tekoälyratkaisut olivat pinnalla ja kaupunki halusi oppia niistä
- Kokeilujen tarkoituksena onkin hankkia **oppeja**

- Kympin edustajana kokeilukiihdyttämön kehitysryhmässä ollut Saska
- Kampanja kampanjalta toimintaa on kehitetty parempaan suuntaan

- Kymp veti paikkatietoteemaisen kampanjan 2021, vetojuhtana Ville Jussila

Kokeilukiihdyttämö 2/2

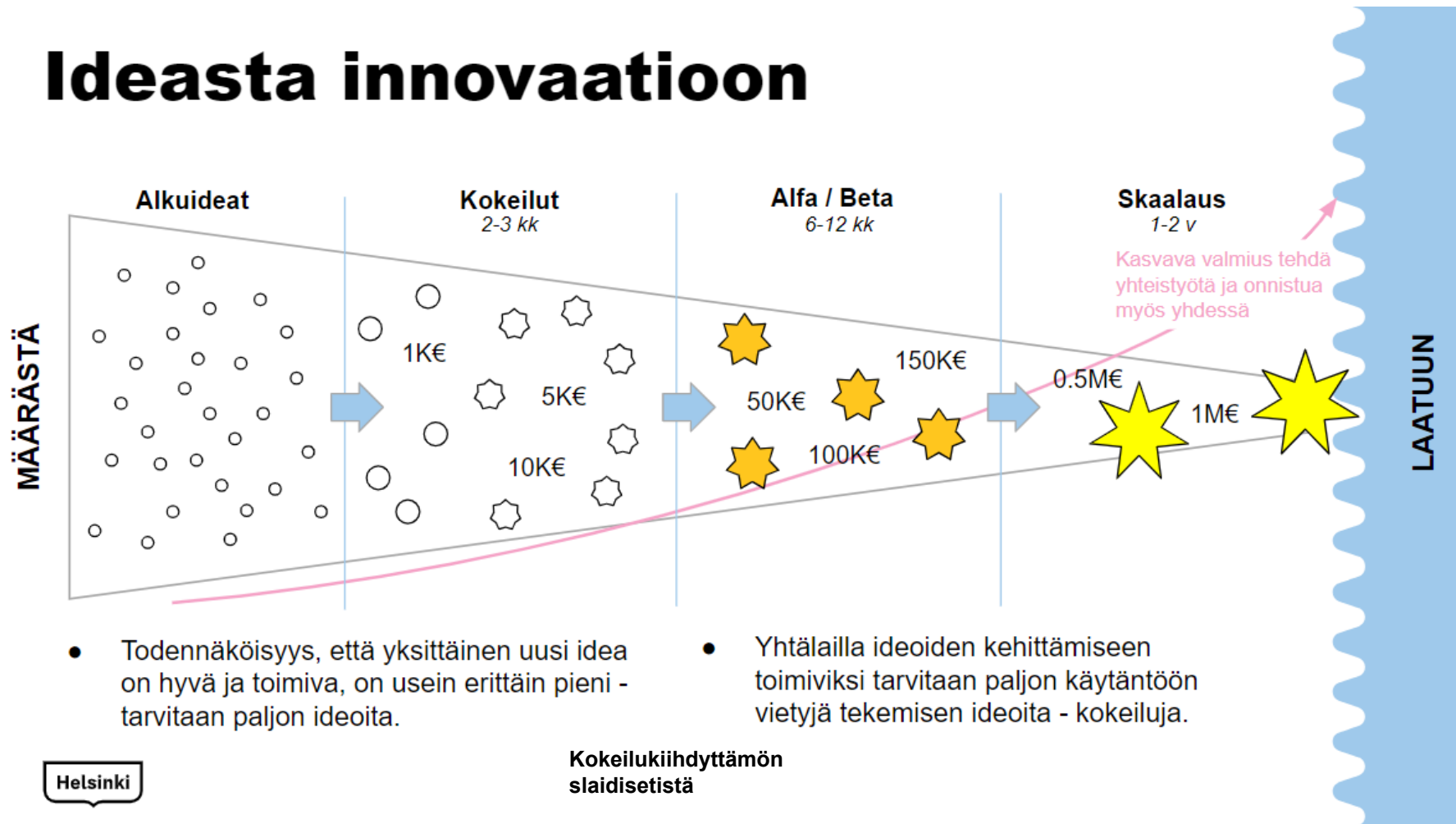
- Konseptia kehitetty ja se onkin jo melko vakiintunut, kampanjat rullaavat samankaltaisella rakenteella
- Kokeilujen budjetit 5000-10 000 euroa per kokeilu, rahoitusta per kampanja ollut yleensä n. 100k euroa
- Kokeilut toteuttanut yrityskumppani per kokeilu (tai useamman yhdistelmä)
- Kokeilut aina ajallisesti n. 3 kk aktiivista tekemistä, valmisteluun ym. menee pidempään
 - Esim. hakuaika huhti-toukokuussa,
 - päätökset ja hankinnat kesäkuussa
 - Itse kokeilun tekeminen syksyllä, valmista jouluksi

Taustaa

- Kuvattu ja selkeä prosessi ”ideasta innovaatioon”

Ideasta innovaatioon

Avoim data kokeiluissa

Helsinki

Miksi avoin data on monesti näppärää kokeilutoiminnassa?

- Monesti helppo saatavuus, ei tarvitse erikseen irrottaa jostain järjestelmästä
- Ei yleensä maksa mitään
- Ei yleensä tietosuojan alaista → ei mene aikaa vaikutustenarviointiin
- Yleensä dokumentoitu ainakin jollain tasolla
- Voidaan hyödyntää monia eri datalähteitä ja luoda yhdistelmiä
- Tulokset voidaan myös avoimesti jakaa

Haasteita voi myös olla

- Jos dataa onkin valtavasti, niin sen käsittelyyn menee todella paljon aikaa ja vaivaa, pitää kuratoida
- Datalähteiden valinta voi viedä aikaa, jos mahdollisuuksia on paljon
- Dokumentaatio voi olla puutteellista
- Rajapinnat eivät aina välttämättä toimi kovin hyvin (Helsingin kaupunki tässä monesti poikkeus, meillä on hyvä tilanne!)
- Jos käytetään esim. tekoälyn kouluttamiseen että vältetään tietosuojaongelmat, mutta jos avoimena julkaistu data onkin erilaista verrattuna siihen dataan mihin kehitettyä ratkaisua tulisi soveltaa, niin se ei välttämättä vastaakaan käyttötarkoitukseen

Robotti tuottamaan analyysia paikkatietoaineistoista

Kokeilussa tavoitteena oli rakentaa Helsingin paikkatietopalvelulle automaattisen palvelun konsepti ja kehitysmalli, jossa käytetään chatbot-tyyppistä käyttöliittymää ja yksinkertaista itsekäyttöpalvelua.

Saska Lohi Teemu Kiiveri

Päättynyt Digitalisaatio Chatbot Automaatio Paikkatieto

Näytä kokeilu

Sovellus allekirjoitusten tunnistamiseen PDF-asiakirjoista

Tietosuojasystistä Helsingin kaupunki ei julkaise internetissä asiakirjoja, joissa esiintyy henkilöiden allekirjoituksia tai muita henkilötietoja. Tiedostojen tarkistaminen on aikaa vievää työtä. Tavoitteena oli kehittää työkalu, joka automaattisesti tunnistaa PDF-asiakirjoista allekirjoitukset.

Niko Latvakoski

Päättynyt Tekoäly Konenäkö

Näytä kokeilu

Tekoälyavusteinen kävelykierrosopas

Varsinkin koronapandemian aikaan lähiliikunnan merkitys virkistytymiseen ja ulkoiluun on kasvanut huomattavasti. Kokeilussa luotiin virtuaalisen matkaoppaan web-palvelun prototyyppi, joka osaa tekoälyä hyödyntäen luoda reitin erilaisten käyttäjän valitsemien kohdeteemojen, halutun keston ja alku- ja loppupisteen perusteella.

Saska Lohi

Päättynyt Liikkuminen Tekoäly Kävelykierrokset

Näytä kokeilu

Meluntorjuntaan liittyvän tiedon louhinta asemakaavoista

Helsingissä suuri osa uudesta rakentamisesta tapahtuu alueilla, joilla esiintyy meluhaittoja. Kokeilun tavoitteena on mitata ja seurata olemassa olevia meluntorjuntatoimenpiteitä sekä tutkia, missä ja kuinka paljon melumääryksiä on sisälletetty asemakaavoihin.

Anne-Mari Leppänen

Olli Kontkanen

Päättynyt Melu Asemakaava

Suojateiden tunnistaminen ilmakuvista koneoppimisen avulla

Kokeilussa selvitettiin mahdollisuutta luoda tekoälypohjainen työkalu, joka tunnistaa, käsittelee ja luokittelee tiemerkitöjä kaupungin avoimista ilmakuvista. Suojateiden tunnistaminen valikoitui kokeilun tiemerkitädataksi.

Saska Lohi

Päättynyt Tekoäly Konenäkö Liikenne Suojatie Älyliikenne

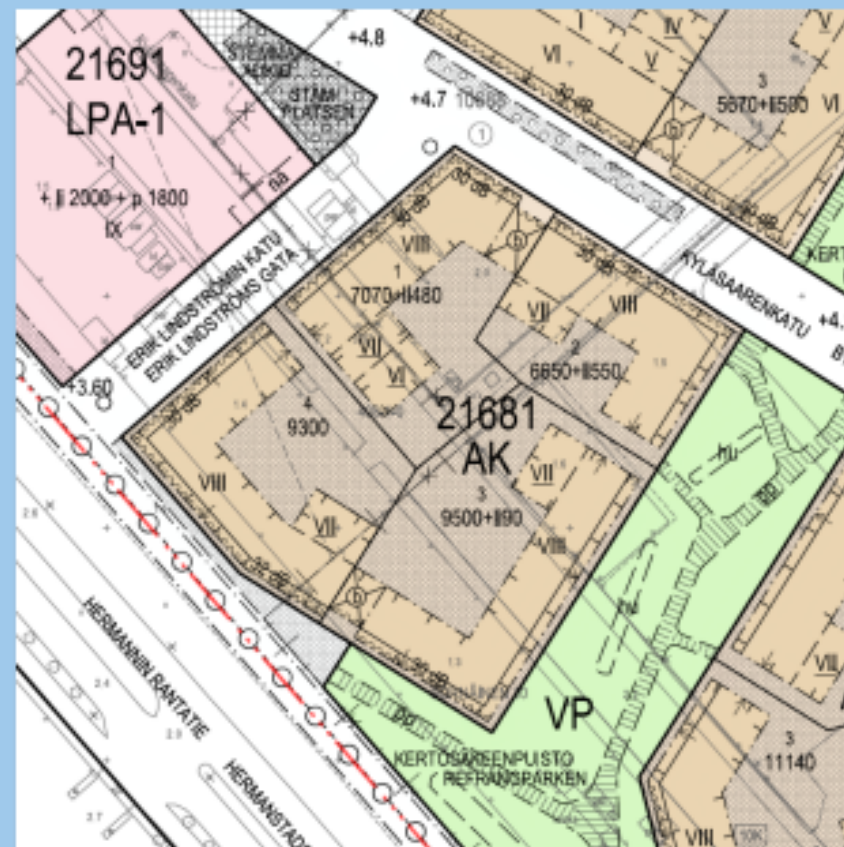
Näytä kokeilu

Helsinki

Meluntorjuntaan liittyvän tiedon louhinta asemakaavoista

Helsingin kaupungin tiimi:
Olli Kontkanen, Anne Leppänen, Saska
Lohi, Merja Salmi, Päivi Kaartinen,
Kymp-toimiala

Yrityskumppani: Ubigu Oy,
Ilpo Tammi, Pekka Veiste, Antti
Karlsson

Kokeilun tarve ja tavoite

- Helsinki seuraa melulle altistuvien asukkaiden määrää viiden vuoden välein meluselvityksin. Selvityksessä ei ole mahdollista huomioida asuinrakennusten meluntorjuntaa (kuten äänieristystä), vaan kaikki melualueen asukkaat lasketaan altistujiksi -> täydennysrakentamisen myötä määrä kasvaa jatkuvasti meluntorjuntatoimenpiteistä huolimatta
- Onkin siis tarve selvittää tarkemmin, että **kuinka moni asuu melualueella rakennuksissa, joissa on toteutettu meluntorjuntatoimenpiteitä**
- Ensin pitää pystyä selvittämään **missä ja mitä** meluntorjunnasta on määrätty asemakaavoissa. Tällä hetkellä tämä vaatisi valtavasti käsityötä – kokeillaan siis onnistuisiko automatisointi

Aineistot ja menetelmät

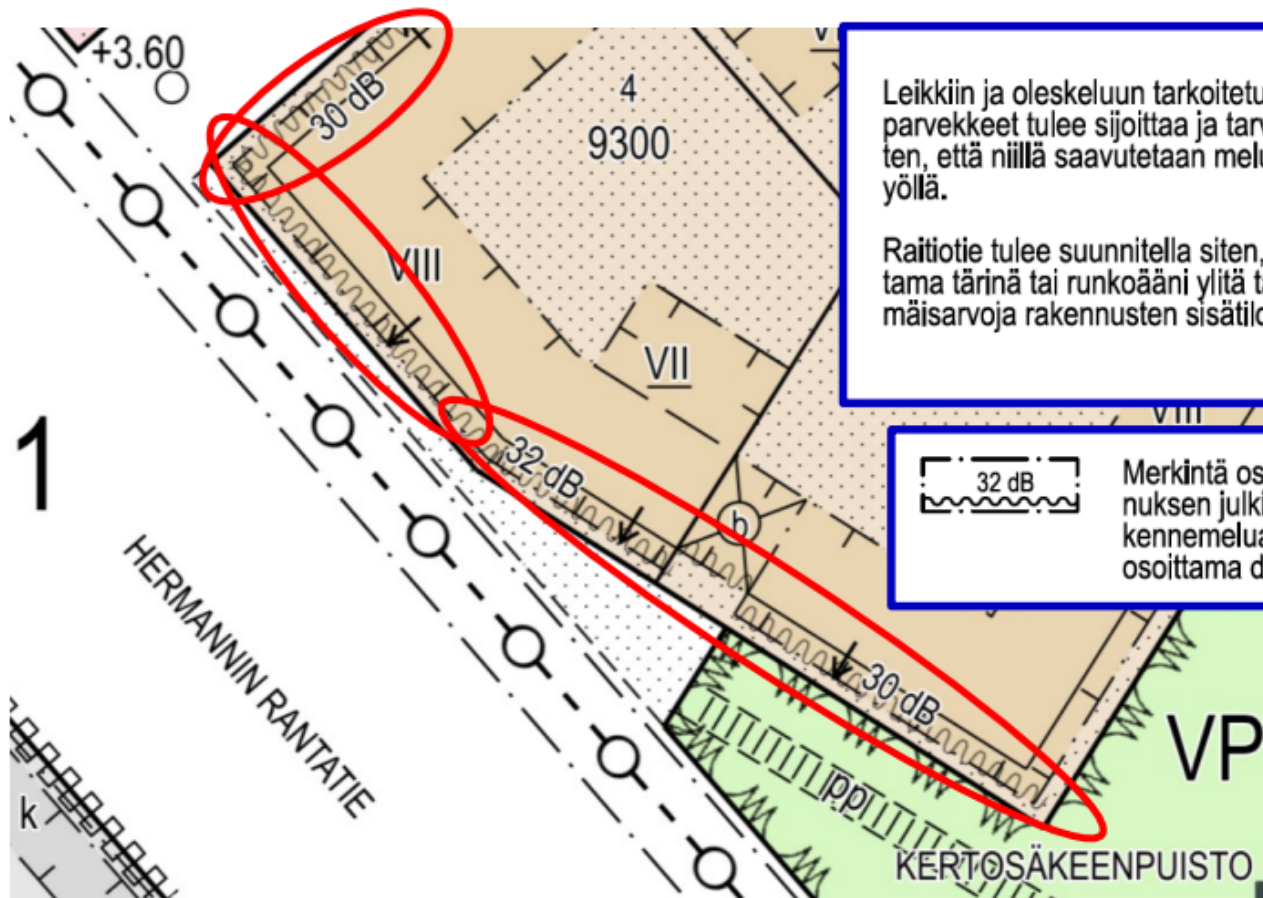
Karttamerkinnot

- Suuri osa kaavakartoista on tällä hetkellä tiedostomuotoisesti tuotettuja, ollut jo 90-luvulta asti. Tiettyjä elementtejä on myös tietokannassa. Lisäksi julkaistaan kuvamuotoista karttaa
- Tarpeena on irrottaa aaltomuotoiset meluntorjuntakuviot sekä niihin liittyvä dB-määrän ilmaiseva seliteteksti kartta-aineistoista

Kaavamääräykset

- Kaavamääräykset ovat tekstimuotoisesti joko .dgn tai .pdf tiedostomuotoisissa dokumenteissa. Kenelläkään ei ole tietoa **mitä määräyksiä missäkin kaavoissa on käytetty**, jos ei ole lukenut määräystekstejä ja satu muistamaan. Tässä tukeudutaan hiljaiseen tietoon
- Voitaisiinko kaavoissa käytetyt määräykset analysoida automatiikalla ja tekoälyllä, jotta voitaisiin saada selville kaavan sisältämät määräykset lukematta itse kaavadokumenttia?

12. Kokeilun data – esimerkkikuva Hermanninranta-asemakaavasta

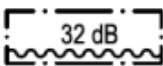

Leikkiin ja oleskeluun tarkoitetut piha-alueet sekä oleskelu-parvekkeet tulee sijoittaa ja tarvittaessa suojata melulta siten, että niillä saavutetaan melutason ohjearvo päivällä ja yöllä.

Raitiotie tulee suunnitella siten, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja rakennusten sisätiloissa.

Gårdar för lek och vistelse ska placeras och vid behov skyddas mot buller så att man på dessa uppnår bullernivåns riktvärden dag och natt.

Spårväg ska planeras så att vibration eller stomljud som förorsakas av spårvägstrafiken inte överstiger de maximivärden som eftersträvas inomhus i byggnaderna.

Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jolla rakennuksen julkisivun kokonaisääneneristävyyden liikennemelua vastaan tulee olla vähintään luvun osoittama desibelimäärä.

Beteckningen anger den sida av byggnadsytan där ytterväggens totala ljudisoleringsförmåga mot trafikbuller ska vara minst på den decibelnivå som talet anger.

Vasemmalla ympyröitynä meluun liittyvät "dB-aaltoviivat"

Oikealla meluun liittyvät kaavamääräystekstit

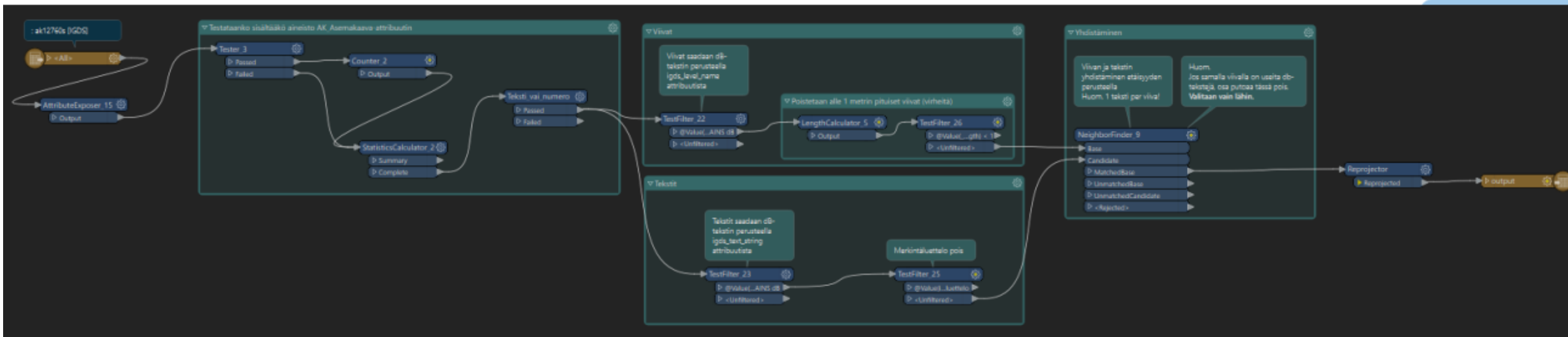
KUVA: ak12760 Hermanninranta (Voimaantulo 16.5.2023), <https://ptp.hel.fi/DataForms/planreport/Default.aspx?id=12760>

Tekniset toimet

- Louhitaan kaavamerkinnyt kartta-aineistoista FME-ohjelmalla eri aikakausien kaavatiedostoista. Eri ajanjaksojen kaavat vaativat vähän eri prosessinsa

Melumerkintöjen louhinta valituista .DWG- ja .DGN-tiedostomuotoisista asemakaavoista FME Workbench 2023.0.4 -ohjelmalla.

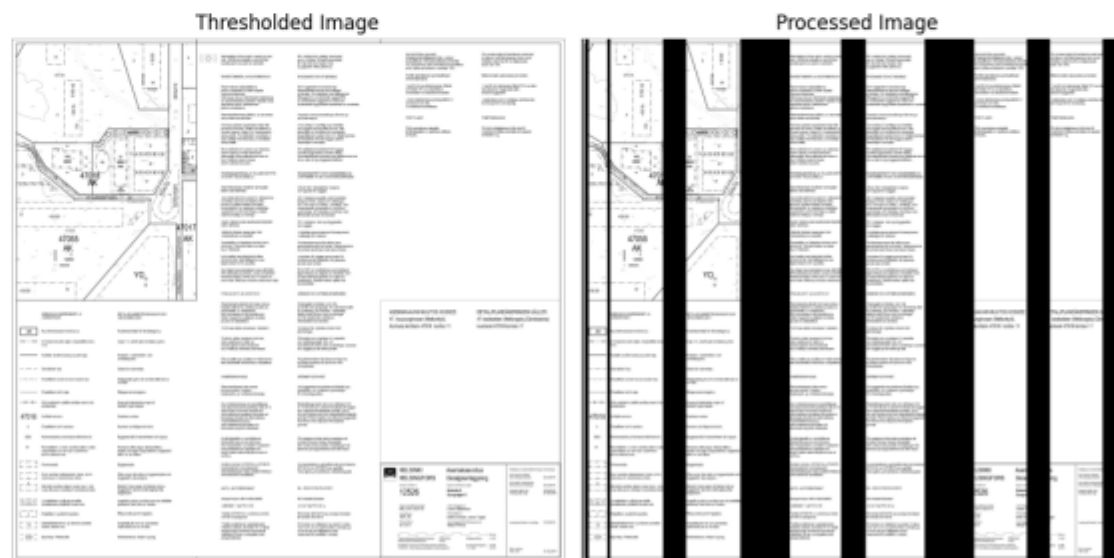
- Pilotissa käytettyjen asemakaava-aineistojen prosessointiin luodut FME-työtilat, jotka sisältävät dokumentaation prosessin eri vaiheista annotaatioiden ja bookmarkkien muodossa.
- Paikkatietomuotoiset meluviivat, joilla attribuuttitietoina viivoihin liitetyt desibeliarvot.
- Ymmärrys käytetyn metodin rajoitteista ja manuaalisen validoinnin tarpeesta.

Tekniset toimet

Määräysten louhinta valituista asemakaava-dokumenteista avoimen lähdekoodin Python-kirjastojen ja Azuren Document Intelligence –palvelun avulla.

- Python-koodi asemakaavojen käsittelyyn pdf-tiedostosta taulukkomuotoon
- Ohjeet koodin käyttämiseen ja Azure-palvelun hyödyntämiseen
- Ymmärrys asemakaavadokumenttien erityisominaisuuksista OCR-haasteena (dokumenttien suuri fyysinen koko) ja näiden haasteiden ratkaisusta
- Positiiviset tulokset kokeilusta määräysten vertailusta annettuihin mallimääräyksiin/hakusanoihin.

Kuva 2: Asemakaavan esikäsittelyä ennen OCR-analyysiä

Opit ja tulokset

- Kokeilussa pystyttiin louhimaan tietoja sekä kartta-aineistoista että kaavamääräysteksteistä
- Ei kuitenkaan 100 % tarkkuus, vaan vaatii manuaalista tarkastamista sekä prosessien viilaamista kullekin kaavalle aineistojen heterogeenisyydestä johtuen
- Jatkokehittämällä voitaisiin laajentaa muihinkin teemoihin kuin meluun -> myös kansallista potentiaalia jos saataisiin muidenkin kaupunkien kaavoista dataa irti
- Tulevaisuudessa tälle ei ole tarvetta, sillä uudet kaavat tehdään suoraan tietokantaan ja merkinnät ovat sieltä helposti luettavissa. Mutta **vanhat aineistot pitäisi louhia** niin saisimme aineistot oikeasti käyttöön

Tekoäly- ja ohjelmistorobotiikkakokeilun loppuraportti - syksy 2020

Sovellus allekirjoitusten tunnistamiseen PDF-asiakirjoista

Helsinki

Tukea digitalisaatiokokeiluihin kaupungin työntekijöille

Sovellus allekirjoitusten tunnistamiseen PDF-asiakirjoista

Niko Latvakoski (Kymp / Maka / Aska)
Aleksander Alafuzoff (Siili Solutions Oy)
Susa Eräranta (Kymp / Maka / Aska)
Katariina Hirvonen (Kymp / Maka / Aska)
Juuso Ala-Outinen (Kymp / Maka / Aska)
Saska Lohi (Kymp / Hatu / Kepa)

Tietosuoja-asioiden osalta myös:
Jussi Vaanola (Kymp / Hatu)
Tetti Kunnas (Kymp / Hatu)

Helsinki

Helsinki

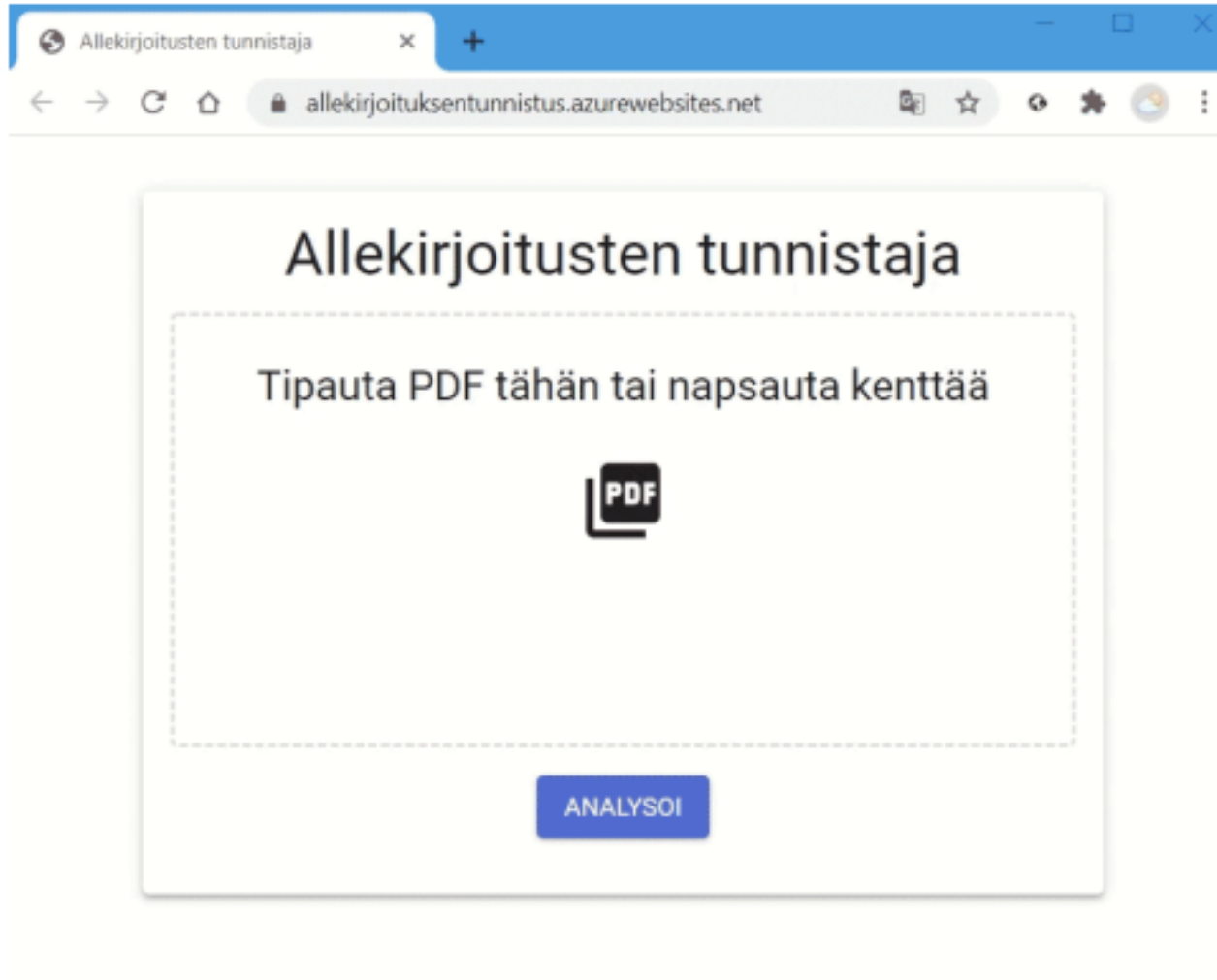
Kokeilun tarve

- Kaupunki julkaisee avoimena datana paljon pdf-muotoisia asiakirjoja (tässä tapauksessa kaavadokumentteja), jotka sisältävät allekirjoituksia, jotka luetaan henkilötiedoksi
- Allekirjoituksia ei voi julkaista
- Tällä hetkellä dokumentteja kahlataan käsin ennen julkaisua, ja allekirjoitukset poistetaan
- → voisiko tämän tehdä automaattisesti?

1. Kokeilun onnistuminen

- Tavoitteena oli kehittää työkalu, joka automaattisesti tunnistaa PDF-asiakirjoista allekirjoitukset. Lisäksi haluttiin saada selville, kuinka kuvantunnistukseen perustuva tekoäly käytännössä toimii, ja millaisia seikkoja tekoälyn opettamisessa tulee ottaa huomioon. Lisäksi tavoitteena oli oppia ohjelmistokehityksestä ja projektinhallinnasta.
- Tavoitteet saavutettiin erinomaisesti. Tuloksena oli toivotun kaltainen sovellus, jota on mahdollista kehittää ja laajentaa varsinaisen kokeiluhankkeen päätyttyäkin. Kokeilussa opittiin paljon syvien neuroverkkojen toiminnasta, opettamisesta ja testaamisesta.

3. Kokeilun tuotokset

9. Kokeilun data

- Aineistona käytettiin julkisia, kaupungin internetsivuilta ladattuja asiakirjoja, jotka olivat allekirjoituksen tunnistamisen kannalta edustavia (allekirjoitukset oli pyyhitty pois).
- Allekirjoitusaineisto ladattiin Wikimediasta ja sopivat allekirjoitukset validoitiin (viereinen kuva).
- Sopivia neuroverkkomalleja opetettiin Jupyter Notebooks-ohjelmointityökalulla opetusaineiston pohjalta ja suoritusta arvioitiin validointiaineistolla. Sovellusta on testattu monenlaisilla testitiedostoilla.

Avoim data tässä kokeilussa

- Auttoi pääsemään nopeasti alkuun, kun pystyimme hyödyntämään dataa joka ei ole tietosuojaan alaista, eikä sen käyttö vaatinut selvittelyä
- Yhdisteltiin eri avoimia datalähteitä:
 - Wikimediasta kuolleiden henkilöiden allekirjoituksia
 - kaupungin aineistoista dokumentit joihin allekirjoitukset lisättiin
 - Yhdistelmäaineistolla voitiin kouluttaa tekoälyä hienosti
- Malli ja sovellus saatiin toimimaan hienosti! Ei kuitenkaan ole käytössä, koska kaupungilta ei löytynyt tällaiselle palvelulle omistajatahoa

Tekoäly- ja ohjelmistorobotiikkakokeilun loppuraportti - syksy 2021

Tekoälyavusteinen kävelykierrosopas

Helsinki

Tukea digitalisaatiokokeiluihin kaupungin työntekijöille

Tekoälyavusteinen kävelykierrosopas - HelsWalks

Tiimi

Saska Lohi (Kymp)
Laura Kauria (Kymp)
Sari Saresto (Kaupunginmuseo)
Jaani Lahtinen (Gispositio Oy)
Tero Pietilä (Gispositio Oy)
Ari Mutanen (Altoros Oy)

Helsinki

Helsinki

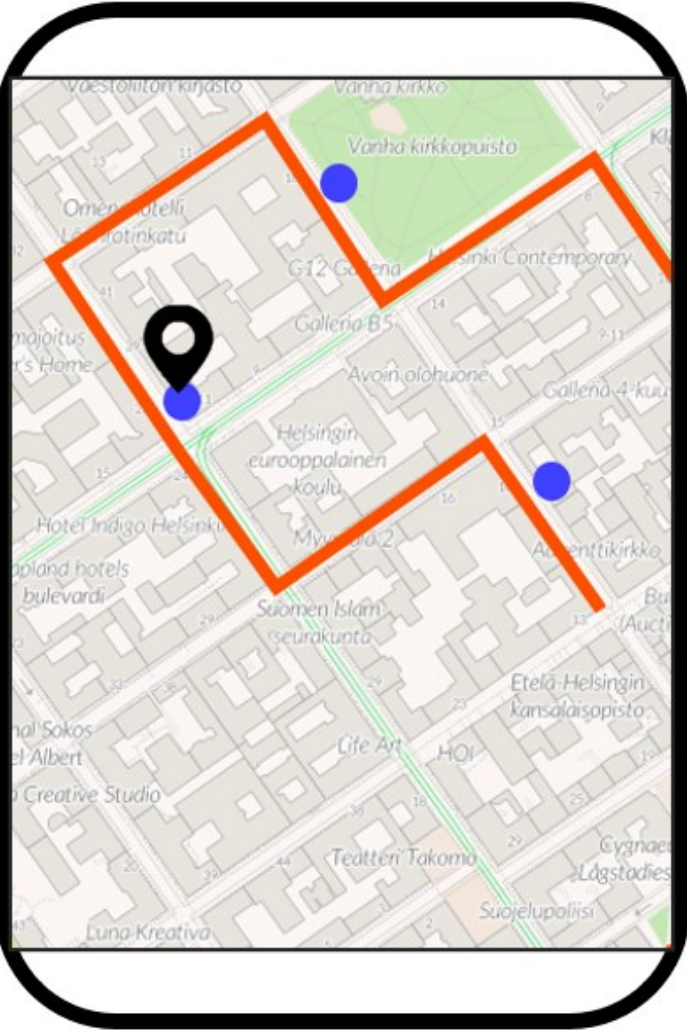
Kokeilun tavoite ja eteneminen

- Tavoitteena oli luoda ”virtuaalinen kävelykierrosopas” joka johdattaisi käyttäjän mielenkiintoiselle kävelyreitille, jonka varrelle sijoittuu kohteita joista saa myös lisätietoa
- Lisäksi tavoitteena oli tutkia sitä miten erilaisia aineistoja pystytään yhdistelemään uudenvälisellä tavalla ja hyödyntämään niiden luomaa kokonaisuutta mielekkäiden teemojen luomisessa
- Virtuaalisen kävelykierrosoppaan hyötyjä:
 - Kierroksen voi tehdä milloin vain, ei sidottu oppaan aikatauluihin
 - Ryhmään mahtuu aina! Ja korona-aikana voi tehdä yksin kävelyn
 - Ei vaadi reittien ennakkokuratoointia, vaan reitit muodostuvat lennosta
 - Reitit myös sijoittuvat ympäri kaupunkia sen mukaan missä käyttäjä on!
 - Mahdollistaa monipuolisia kustomoituja teemoja eri käyttäjille ja mielenkiinnonkohteille

Mistä lähdettiin

Swaippaa

Lisätietoja

Näytä ehdotus

Kävelykierrosoppaan kehittäminen

Tekninen alusta ja
datalähteet:

Sijaintitietoa ja yhteyksiä tarjoavat palvelut

Yhteyksiä tarjoavat palvelut

Virtuaalipalvelin: Azure, Tietokanta & Sovelluspalvelin (Windows)

Virtuaalipalvelin Azure, WWW-palvelut (Windows)

Apache Tomcat

Java

Geoserver

Postgres

PSQL

Postgis

PGRouting

Postgres tietokanta

Tekoälysovellus

R

Apache WWW

Javascript

React

OpenLayers

PHP

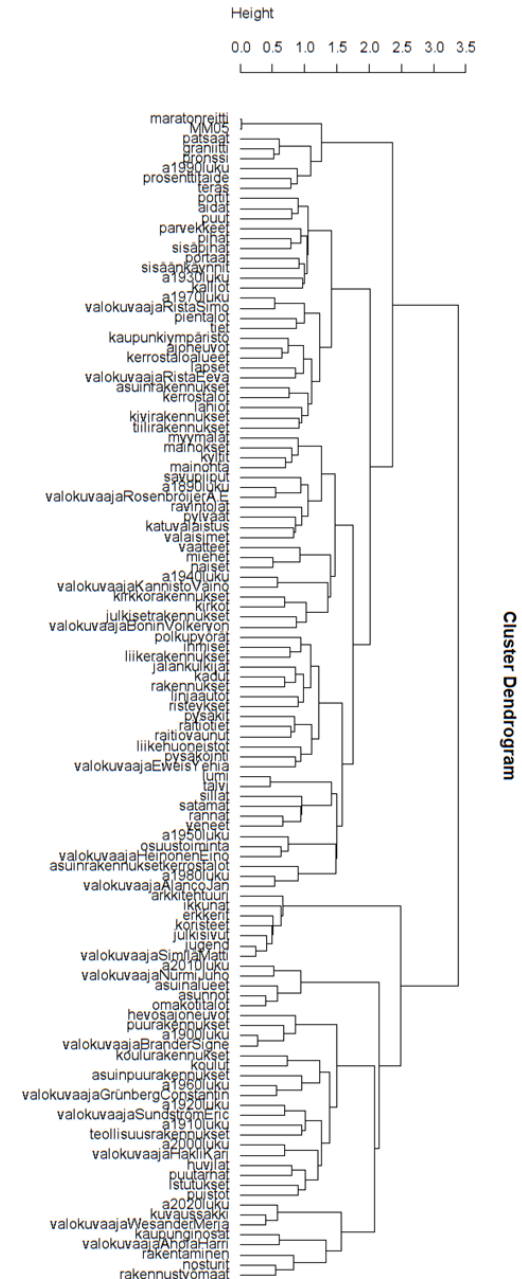
Lähteitä jouduttiin
karsimaan, dataa
on paljon!

Helsinki

Alustavissa selvityksissä projektille tarjolla useita laadukkaita aineistolähteitä, joista valitaan soveltuvin kokonaisuus, ei siis kaikkia tässä kuvattuja.

Kävelykierrosoppaan kehittäminen

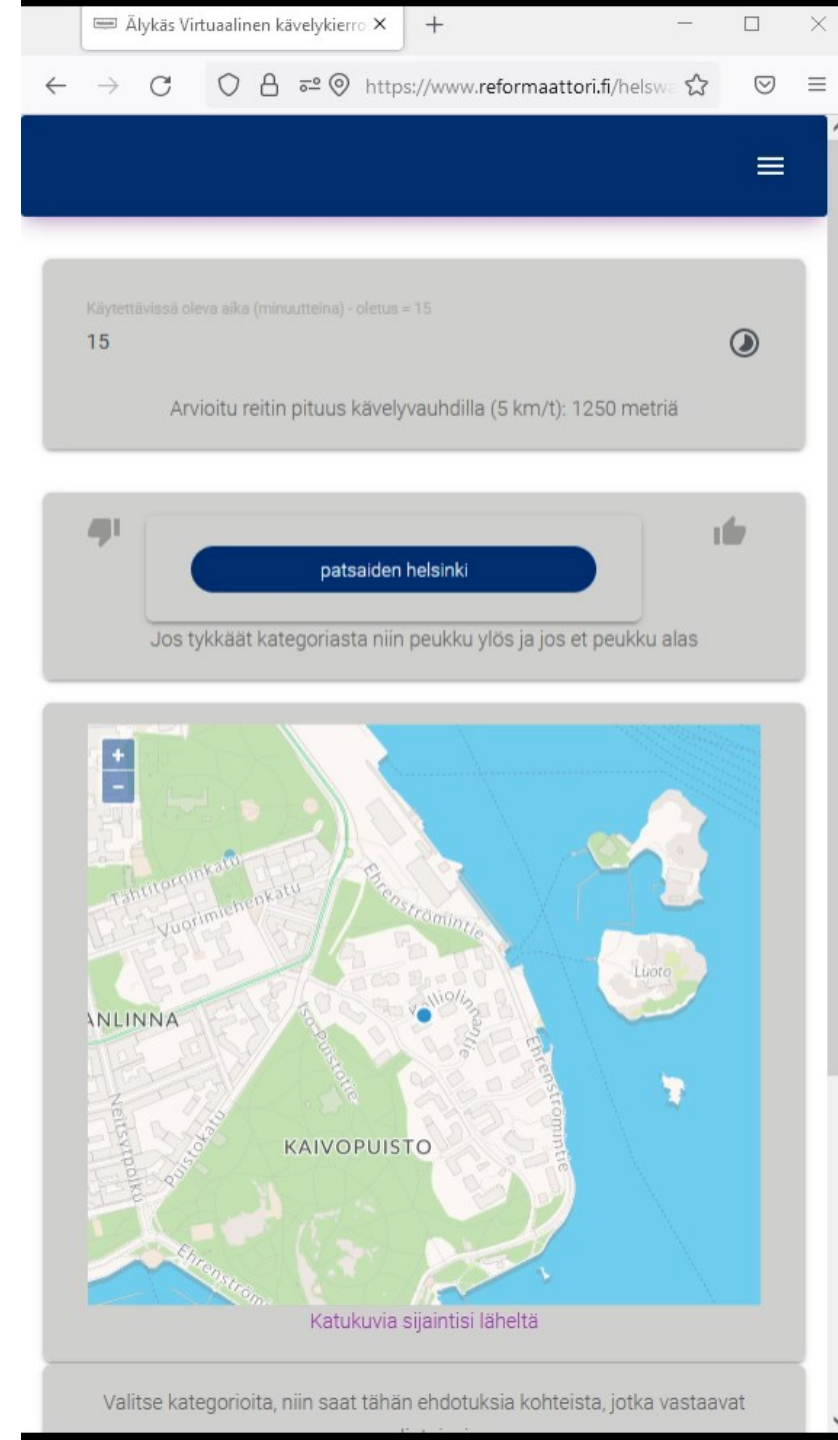
- Aloitettiin veistosdatalla (löytyy esim. palvelukartta.hel.fi -> veistokset ja julkinen taide)
- Lisäksi rakennusdataa kaupungin rajapinnoista
- Yhdistettiin rakennusdata finna-tietokannasta löytyviin aineistoihin rakennustunnusten ja osoitteiden perusteella
- Pyrittiin yhdistämään datasetit avainsanojen perusteella; osoittautui mahdottomaksi koska avainsanoja/luokitteluja todella paljon erilaisia

Tuotokset

- Luotiin valmis prototyyppi, joka toteuttaa idean virtuaalisesta kävelykierrosoppaasta
- Data vaatisi kuitenkin vielä jonkin verran työstöä ja kuratointia, nyt mukaan tulee sangen mielenkiintoisiakin kohteita
- Rakennuksia on valtava määrä ja ne dominoivat mukaan päätyviä kohteita -> vaatisi jonkin verran painotuksia että mikä tulee mukaan

Helsinki

Avoim data tässä kokeilussa

- Tarvitsimme paljon kohteita koko Helsingin alueelta
- Löysimme monia eri datalähteitä, joita pystyimme yhdistelemään

- Ongelmana kuitenkin luokitusten heterogeenisuus, jouduimme luomaan omaa luokittelua
- Lisäksi kohteita tuli valtavasti → kävelykierros ei ole kiva jos koko ajan joutuu pysähtelemään

BONUS: RAKKI-projekti

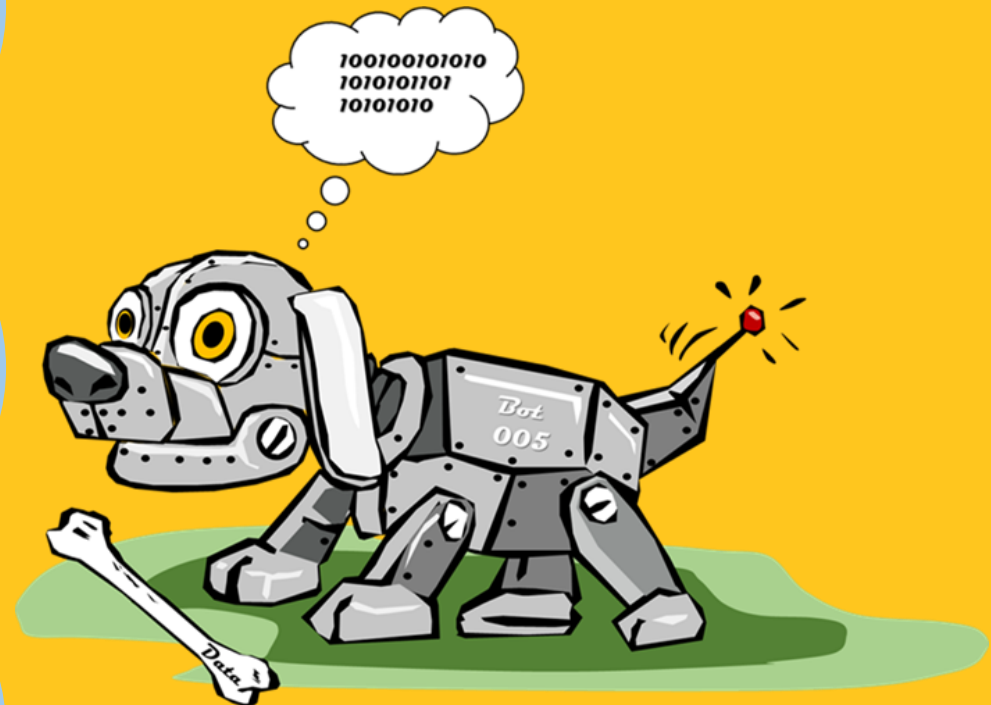
Helsingin kaupungin tiimi:

KYMP: Teemu Kiiveri, Saska Lohi ja Timo lipponen

Yrityskumppanit

IBM

Helsinki

RAKKI-PROJEKTI

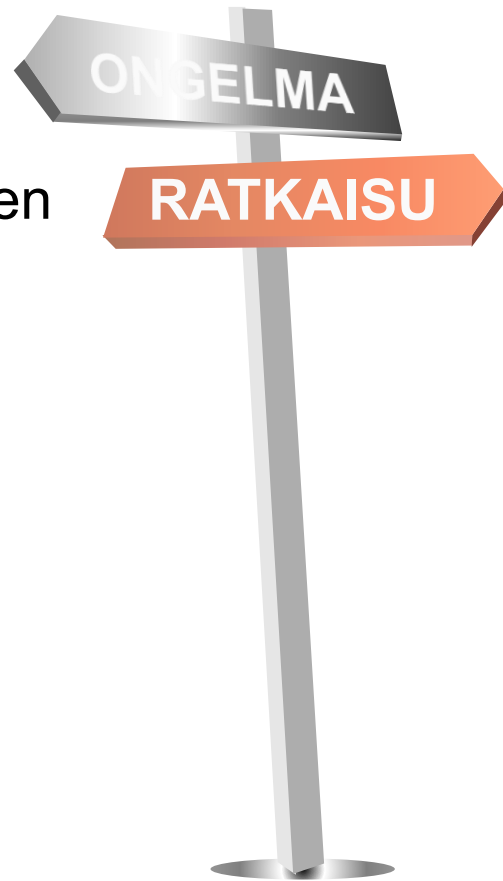
Robotti aineistojen koneellisen käsittelyn integrointiin

Kokeilun tavoite ja eteneminen

ASIAKKAAN ONGELMA

Paikkatietoanalyysien tekeminen on hidasta ja aikaa vievää, varsinkin jos niitä ei tee joka päivä eikä ole rutiinia. Halutun aineiston saaminen paikkatietosintuntijalta kestää kauan tai ei onnistu lainkaan heidän työkuormansa takia.

RATKAISU ONGELMAAN

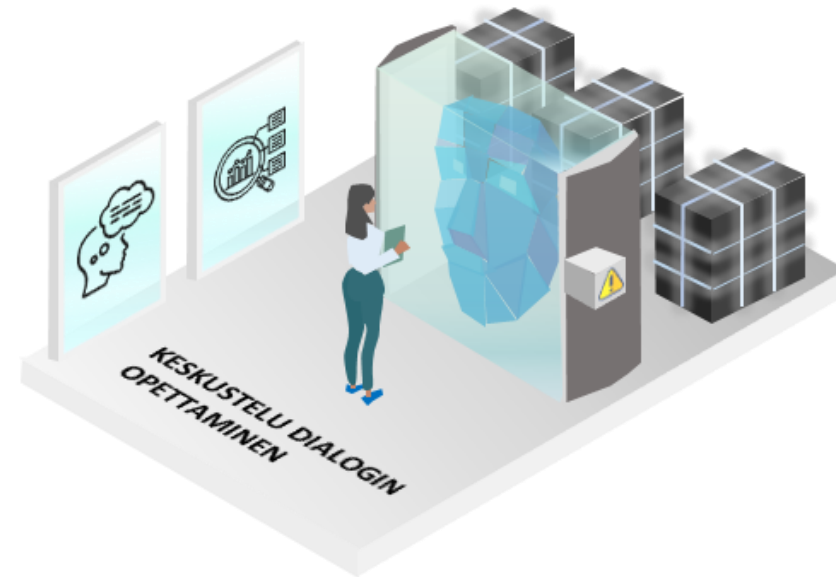

Tavoitteena oli rakentaa Helsingin paikkatietopalvelulle automaattisen palvelun konsepti ja kehitysmalli, jossa käytettiin chatbot tyyppistä käyttöliittymää ja yksinkertaista itsekäyttöpalvelua.

Ratkaisun kehittäminen

ESIMERKKIKYSYMYS JA ODOTETTU VASTAUS OLIVAT SEURAAVANLAISIA:

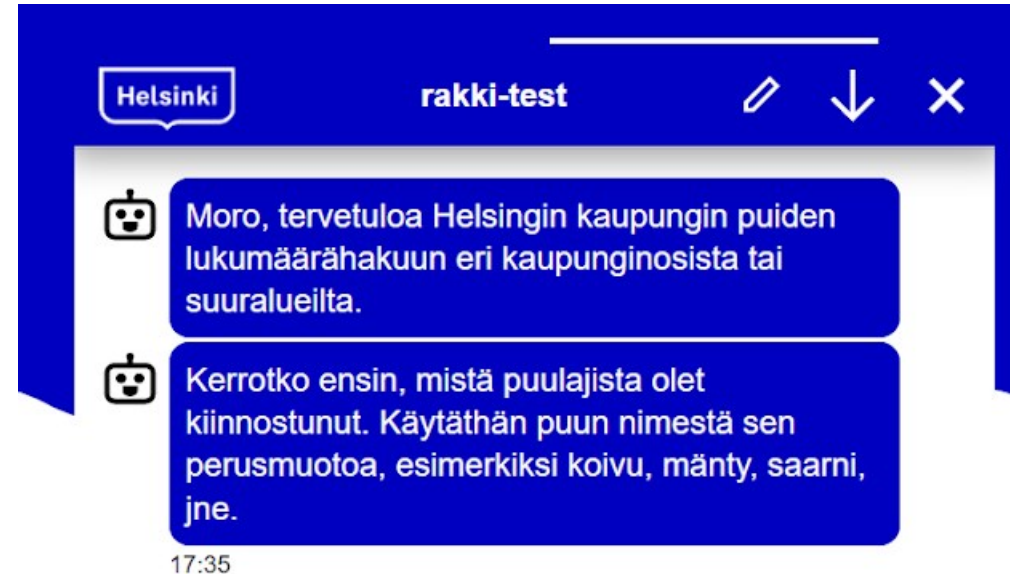
- Montako Lehmusta (Puu) on Eirassa?
- Vastauksena Chatbotissa esitetään suoraan puiden lukumäärän
- Chat botin tietopyyntö toteutetaan siten, että dialogi ohjaa ja kertoo mitä pitää tehdä ja mitä tietoja milloinkin tarvitaan. Samalla mallilla voidaan myöhemmin dialogia laajentaa ja käyttää useita pisteaineistoja, aluejakoja ja tehdä useampia rajoituksia.

Tuotokset (Chatbot käyttöliittymä)

Projektin pääasiallisena tuotoksena on Proof of Concept (PoC) -tasoinen Demobotti, joka toimii Helsingin testiympäristössä.

- Demobotilla voidaan kokeilla Chatbot-alustan ja -käyttöliittymän toimivuutta tavoitteisiin nähden ja todeta kannattaako kehitystyötä jatkaa.

Tuotokset (Itsekäyttöpalvelu)

Proof of Concept (PoC) - tasoinen itsepalvelukäyttö- liittymä, joka toimii Helsingin sisäverkon testiympäristössä.

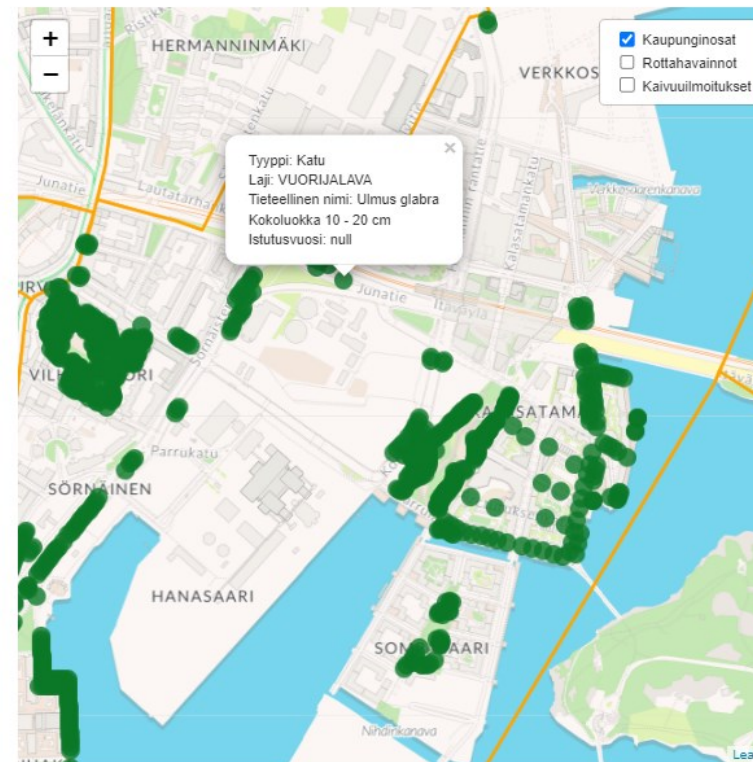
- Demopalvelulla testattiin miten katu- ja puistopuiden esiintymistä eri kaupunginosissa voitaisiin havainnollistaa käyttäjälle. Lisäksi tehtiin kokeeksi top5-listaukset yleisimmistä puulajeista sekä yleisimmistä istutusvuosista
- Karttakäyttöliittymä tarjoaa visuaalisemman käyttökokemuksen chatbottiin verrattuna, mutta käyttäjää ei juurikaan opasteta palvelun käyttöön.

Helsinki

Hae kaupunginosan puustotiedot

Valitse tasovalinnasta (oikea yläkulma) mitä näytetään kartalla taustakartan lisäksi.

Klikkaa nappia.

Valitse kaupunginosa: 10 SÖRNÄINEN

Hae

Kaupunginosassa SÖRNÄINEN on puita puurekisterissä yhteensä 1047 kappaletta.

Niistä katupuita on 485 ja puistopuita 562 kpl.

Kaupunginosan top 5 puistopuulajit:

METSÄMÄNTY: 170 kpl
VUORIJALAVA: 85 kpl
METSÄVAAHTERA: 57 kpl
TERVALEPPÄ: 53 kpl
PUISTOLEHMUS: 39 kpl

Kaupunginosan top 5 katupuulajit:

PUISTOLEHMUS: 350 kpl
LEHTIKUUSI: 25 kpl
VUORIJALAVA: 17 kpl
KEISARINLEHMUS: 16 kpl
VAAHTERA: 15 kpl

Kaupunginosan puiden top 5 istutusvuodet

null: 680 kpl
2020: 213 kpl
2016: 100 kpl
2022: 26 kpl
2017: 25 kpl

Avoim data tässä kokeilussa

- Saimme datan nopeasti ja helposti käyttöön
- Kokeilussa luotiin uudenlainen käyttöliittymä dataan

BONUS: **Tekoälykokeilun** **loppuraportti**

Suojateiden tunnistaminen ilmakuvista
koneoppimisen avulla

Helsinki

Kokeilukiihdyttämö

Tukea digitalisaatiokokeiluihin
kaupungin työntekijöille

Suojateiden tunnistaminen ilmakuvista koneoppimisen avulla

Kaupunkiympäristön toimiala: Fanny Taxell, Saska Lohi,
Virpi Vertainen, Minna Leinonen, Esko Laiho

Integrify: Katja Lairikko, Alex Jung

Helsinki

Helsinki

Kokeilun taustaa

- Kaupungin aineisto suojateistä oli vanhentunut, uusin versio siitä oli vuodelta 2014
- Haluttiin tutkia voisiko ilmakuvista koneoppimisen perusteella louhia suojatiet ja laatia päivitetyn datasetin

2. Kokeilun eteneminen

HANKINTA

1. Datan kerääminen

2. Koneoppimisen mallin luominen

3. Mallin arviointi ja kehitys

AINEISTO VISUALISOINTI

- 1. Datan kerääminen.** Kartta.hel.fi kaupungin karttapalvelusta kerättiin ohjelmallisesti n. 3000 ilmakuvaa Helsingin alueelta. Mallin tarkkuuden parantamiseksi olisi ollut parempi jos saatavilla olisi ollut enemmän dataa. Tilannetta auttoi se, että pystyttiin hyödyntämään myös Espoon ja Vantaan kaupungin ilmakuvia. Mitä enemmän ja laadukkaampaa dataa on saatavilla, sitä parempi malli saadaan aikaiseksi.

2. Koneoppimisen mallin luonti: Data jaettiin opetusdataan ja testidataan. Opetusdataan eli jokaiseen ilmakuvaan merkittiin manuaalisesti suojateiden paikka.

Malli luotiin hyödyntämällä opetusdataa suojateiden tunnistamiseen eri koneoppimisen arkkitehtuurien avulla joita hienosäädettiin eri parametrien avulla. Näitä olivat RetinaNet, faste R-CNN ja Mask R-CNN. Parhaan tarkkuuden tuotti RetinaNet.

3. Mallin arviointi ja kehitys:

Testidatan avulla mallin toimivuus validoitiin. Malli pystyy tunnistamaan suojatien noin 70-80% tarkkuudella. Tätä tarkkuutta voidaan parantaa opetusdatan määrän lisäämisellä.

5. Opit tekoälyn kehittämisestä

- Tekoäly toimii enemmänkin ”tukiälynä” – Ihminen on korvaamaton
- Ihmisen rooli korostuu etenkin datan muokkaamisessa ja validoinnissa. Ihminen pystyy opettamaan mallin toimintaa ja ohjaamaan oikeaan suuntaan.

”Paras malli on yhtä hyvä kuin käytetty opetusdata”

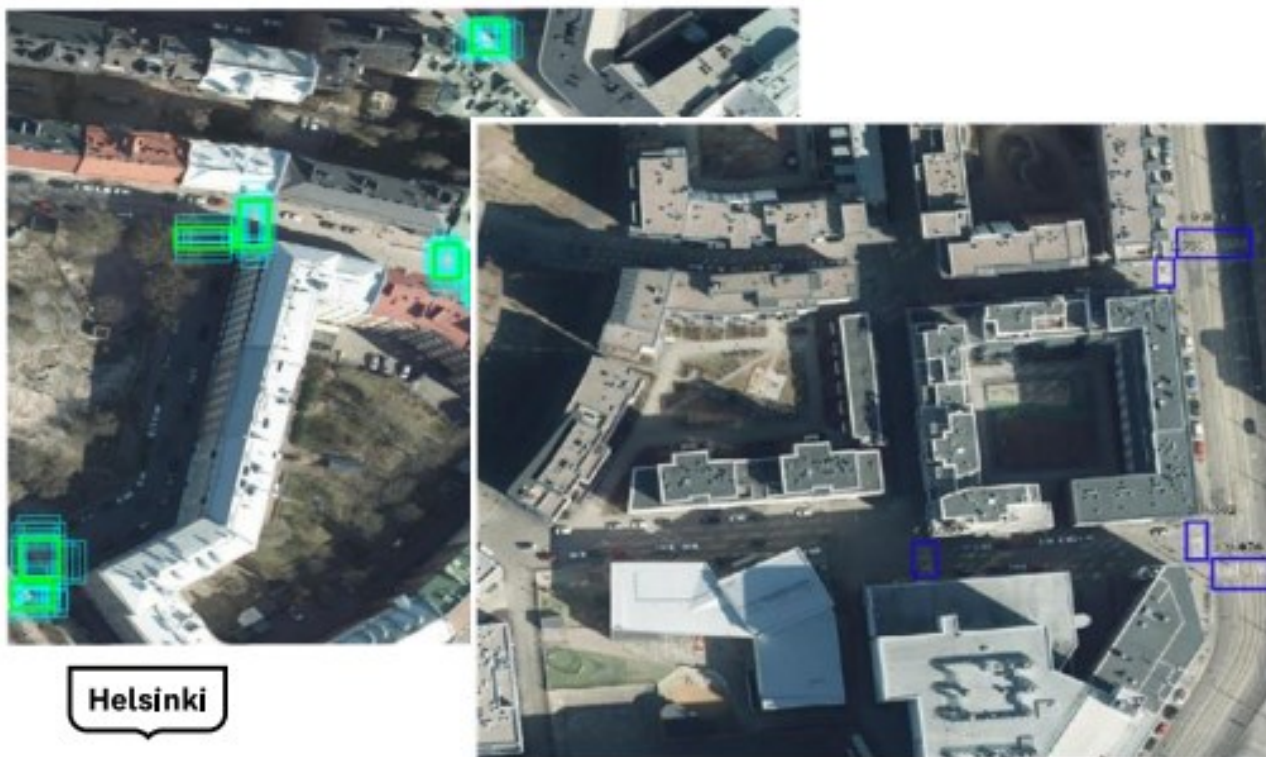
”60 % projektin ajasta kannattaa käyttää datan esitarkistukseen”
– Työ, tekoäly ja ihminen kurssi

3. Kokeilun tuotokset

Kokeilun lopputuoteoksena syntyi koneoppimisen malli jonka avulla pystytään tunnistamaan suojatiet ilmakuvista ja listaamaan niiden koordinaatit.

1. Tunnistetaan ilmakuvista todennäköiset suojatiet ja annetaan niille todennäköisyysarvot sekä määritellään tunnistuskehykset

RetinaNet

Mask R-CNN

Avoim data tässä kokeilussa

- Auttoi pääsemään nopeasti alkuun, muissa kokeiluissa kesti pitkään datan saamisen kanssa
- Saatiin paljon dataa mallin kouluttamista varten
- Pystyttiin testaamaan mallin toimintaa, kun testidataa oli saatavilla opetusdatan lisäksi
- Tuotokset julkaistiin avoimesti githubissa!
- Kokeilun pohjalta syntyi yksi gradu Aalto-yliopistossa, siinä vietiin tunnistaminen pidemmälle suojateiden kuntoluokitukseen asti